

26 november 2018
Rozemarijn Lubbe

JODEN IN NEDERLAND

Samenvatting

Veel Nederlandse Joden durven Joods-zijn niet te uiten

Veel Joden in Nederland durven hun Joodse achtergrond niet te uiten. Dat blijkt uit een onderzoek onder 557 Joden in Nederland, dat EenVandaag heeft gedaan met hulp van het Centraal Joods Overleg en JMW Joodswelzijn. De helft (47 procent) van de deelnemers voelt zich niet vrij om in Nederland openlijk Joods te zijn.

Vier op tien passen uiterlijk aan

Deelnemers geven aan dat anti-Joodse gevoelens alom aanwezig zijn in Nederland. Vooral op internet (82 procent), in de nieuwsmedia (59 procent) en op straat (52 procent) zien zij anti-Joodse sentimenten. Dat leidt ertoe dat Joden hun gedrag aanpassen: 43 procent van de deelnemers past hun uiterlijk of kleding wel eens aan om te voorkomen dat ze als Jood worden herkend, bijvoorbeeld door een pet over hun keppeltje te dragen als ze de straat op gaan. De helft (48 procent) vermijdt wel eens situaties uit angst voor anti-Joodse opmerkingen.

'Het woord Jood is een scheldwoord op zich geworden'

Als we vragen wat mensen zelf meemaken, blijkt dat ze vooral verwijtende opmerkingen over het Israël-Palestinaconflict (89 procent). Driekwart (74 procent) hoort wel eens stereotype, soms grappig bedoelde, opmerkingen over Joden, vaak over geld. Ook heeft een meerderheid te maken met vervelende opmerkingen over Joden in het algemeen (71 procent) en met opmerkingen over de Tweede Wereldoorlog (51 procent). "De buurman zei dat ik hier alleen woon omdat ze mijn familie waren vergeten te vergassen", schrijft een deelnemer.

Samenvatting

Een derde (34 procent) is wel eens uitgescholden: "Het woord Jood is een scheldwoord op zich geworden", aldus een deelnemer. Eén op de tien (11 procent) heeft geweld meegemaakt. Iemand schrijft: "Ik ben voor de deur bedreigd met een mes. Uiteindelijk 'gelukkig' alleen de auto bekrast met een hakenkruis."

Nieuws over Israël heeft invloed

Bijna alle deelnemers (93 procent) denken dat het handelen van Israël en het nieuws daarover invloed heeft op hoe er in Nederland wordt gedacht over Joden. Meerdere deelnemers schrijven dat ze persoonlijk worden aangesproken op het handelen van Israël: "Israël wordt in de media vaak neergezet als de boeman en krijgt meer de schuld van het Israël-Palestinaconflict. Vervolgens spreken mensen mij persoonlijk aan op het handelen van Israël door te zeggen dat 'jullie' verkeerd hebben gehandeld."

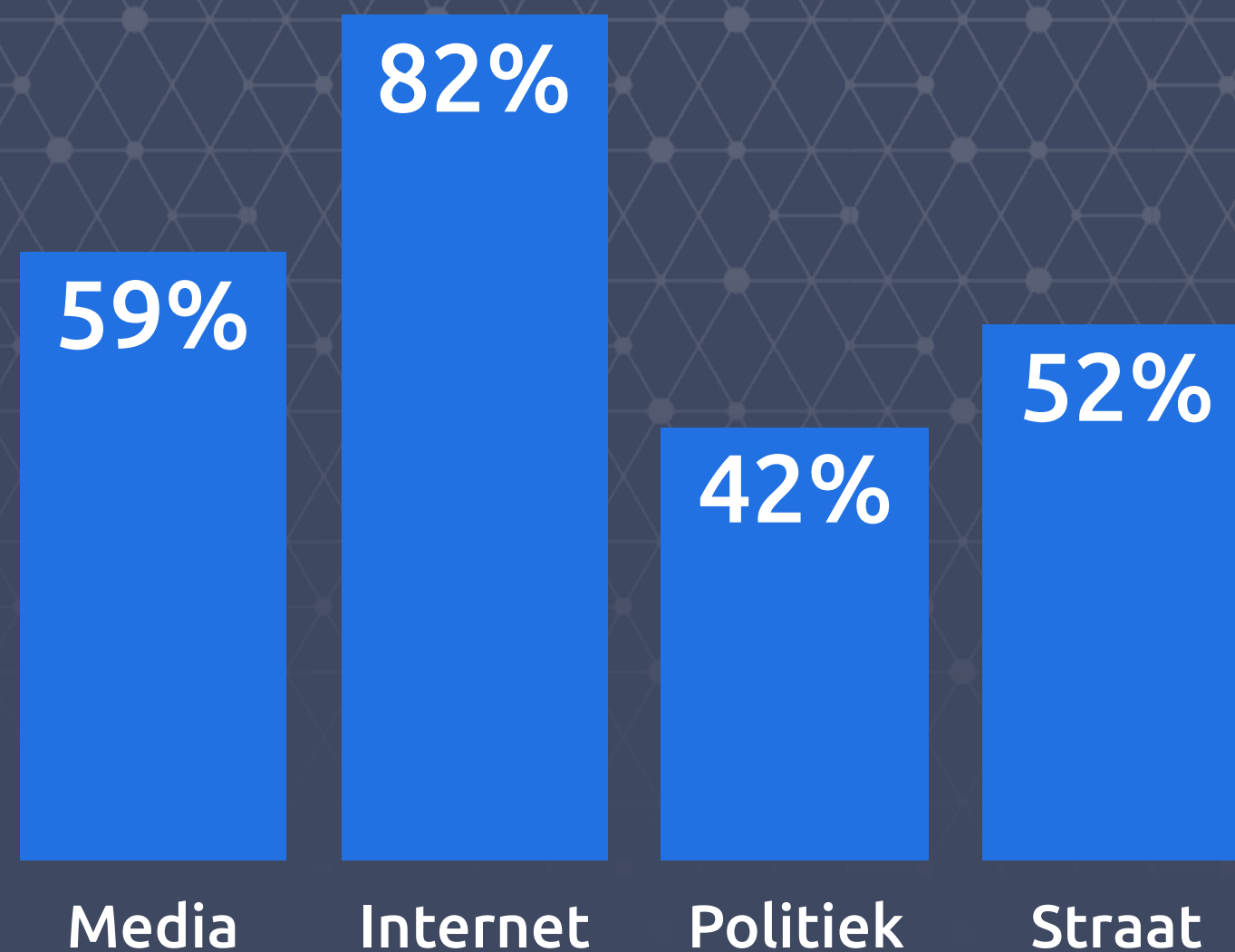
Anti-Joodse sentimenten in Nederland

Anti-Joodse sentimenten komen veel voor

In hoeverre komen er volgens u anti-Joodse sentimenten voor in Nederland?

Heel veel 18%
 Redelijk veel 59%
 Niet zo veel 21%
 Helemaal geen 0%
 Weet niet / geen mening 2%

Waar komen anti-Joodse sentimenten vaak voor?

Anti-Joodse sentimenten in Nederland

Meerderheid ziet anti-Joodse sentimenten in media en op internet

Kunt u voor onderstaande zaken aangeven in hoeverre het volgens u voorkomt in Nederland?

	Heel vaak	Redelijk vaak	Niet zo vaak	Nooit	Weet niet / geen mening
Anti-Joodse sentimenten in de nieuwsmedia	18%	41%	35%	4%	2%
Anti-Joodse sentimenten op internet	48%	34%	7%	0%	11%
Anti-Joodse sentimenten in de politiek	8%	34%	49%	6%	4%
Vijandigheid tegen Joden op straat	12%	40%	39%	1%	7%
Vernieling van Joodse gebouwen	8%	36%	51%	2%	3%
Antisemitische tekens en leuzen in de openbare ruimte	12%	38%	42%	2%	6%

Zorgen

Helpt voelt zich niet vrij om openlijk joods te zijn

We stellen u nog een laatste vraag over anti-Joodse sentimenten in Nederland. Wat zorgt er volgens u vooral voor dat er anti-Joodse sentimenten zijn in Nederland?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Opvoeding 77%

Onderwijs 47%

Media 71%

Politiek 40%

Multiculturele samenleving 65%

In hoeverre maakt u zich zorgen dat u iets overkomt vanwege uw Joodse achtergrond?

Heel veel zorgen 10%

Redelijk veel zorgen 30%

Niet zo veel zorgen 46%

Helemaal geen zorgen 13%

Weet niet / geen mening 1%

In hoeverre voelt u zich vrij om in Nederland openlijk Joods te zijn?

Heel vrij 12%

Redelijk vrij 39%

Niet zo vrij 35%

Helemaal niet vrij 12%

Weet niet / niet van toepassing 1%

Aanpassingen

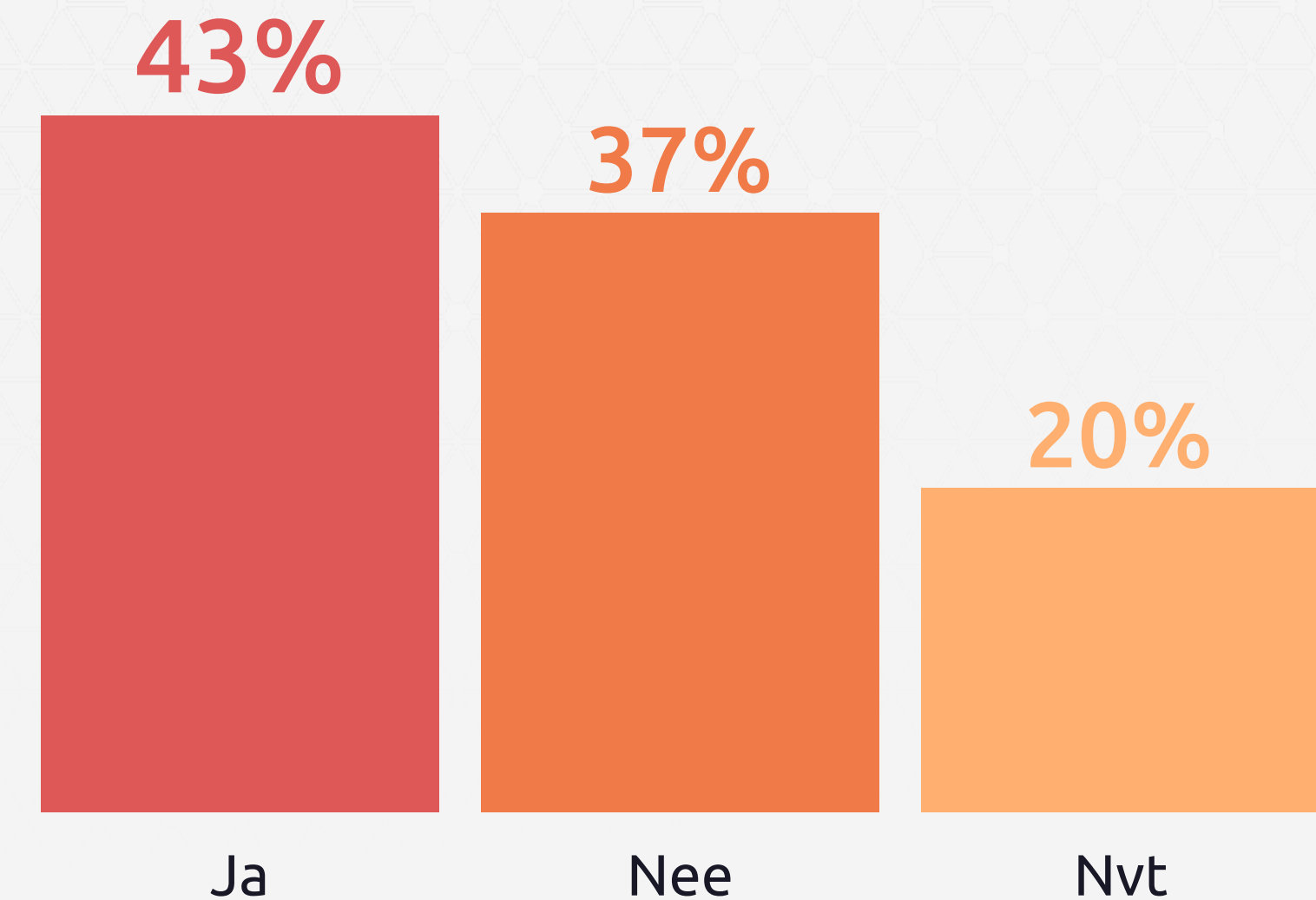
Veel deelnemers passen zich aan

Past u uw kleding of uiterlijk wel eens aan om te voorkomen dat mensen u als Jood herkennen?

Ja 43%

Nee 37%

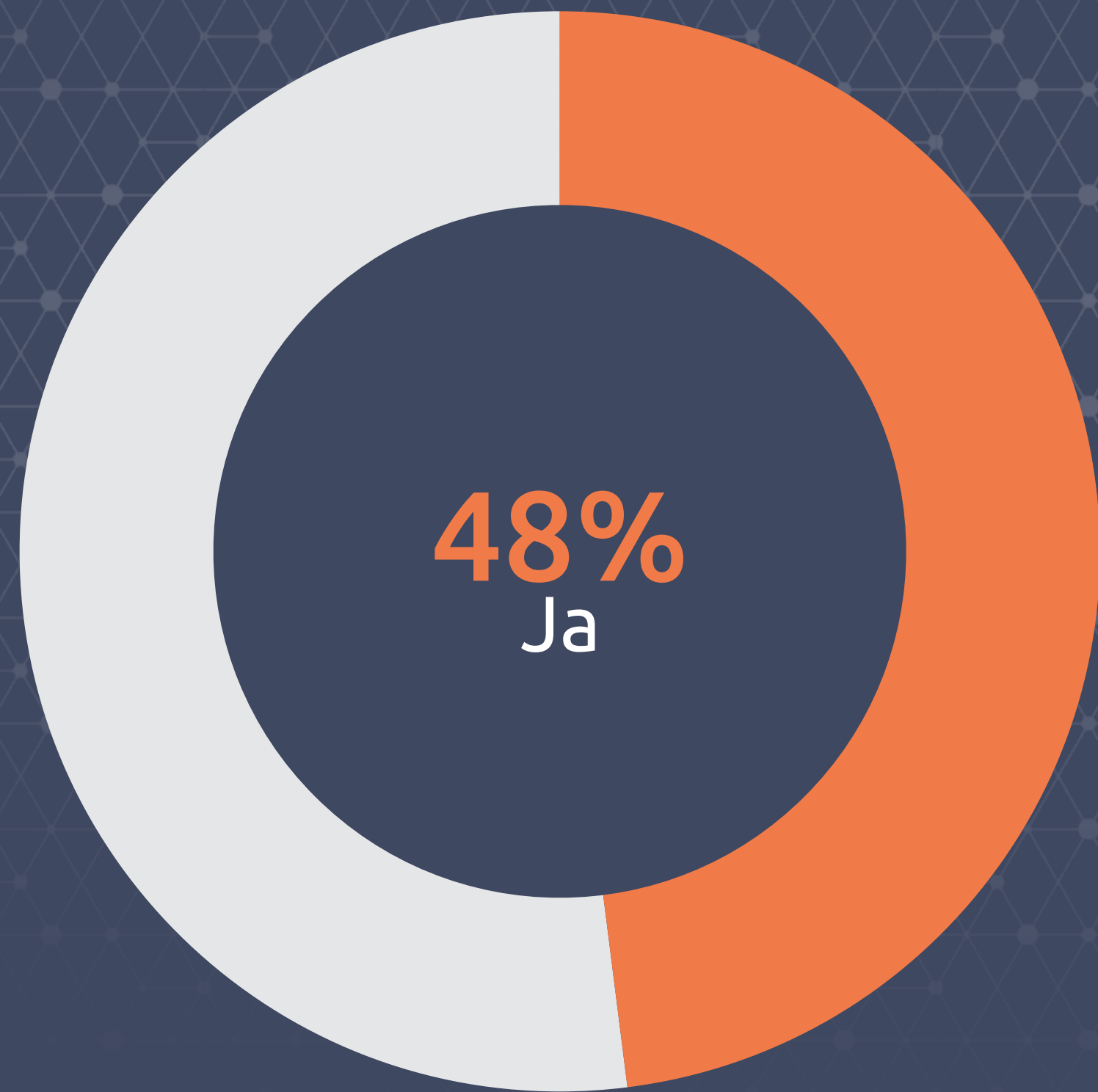
Niet van toepassing 20%

Aanpassingen

Helpt vermijdt situaties

Vermijdt u wel eens een situatie uit angst voor opmerkingen?

Aanpassingen

Veel Joden verzwijgen hun Joods-zijn soms

'Ik verzwijg soms bewust dat ik Joods ben.'

Mee eens 41%

Mee oneens 56%

Weet niet / geen mening 2%

Vermijdt u wel eens situaties uit angst voor antisemitische opmerkingen?

Dat doe ik wel 48%

Dat doe ik niet 48%

Weet niet / geen mening 5%

Ervaringen

Veel verwijtende opmerkingen over Israël-Palestina conflict

Wat heeft u meegemaakt?

Meerdere antwoorden mogelijk

- Goedbedoelde maar stereotype opmerkingen over Joden 86%
- Grappig bedoelde opmerkingen over Joden in mijn bijzijn 74%
- Vervelende opmerkingen over Joden in het algemeen 71%
- Vervelende opmerkingen over mijn Joodse uiterlijk 16%
- Vervelende opmerkingen over Joden in de Tweede Wereldoorlog 51%
- Verwijtende opmerkingen over het Israël-Palestina conflict 89%
- Ik ben uitgescholden omdat ik Joods ben 34%
- Ik heb geweld meegemaakt omdat ik Joods ben 11%
- Geen van bovenstaande 3%
- Weet niet / wil niet zeggen 0%

Veel stereotype opmerkingen waar Joden mee te maken krijgen, gaan over geld.

Ervaringen

Veel deelnemers hebben nare ervaringen

"De buurman zei dat ik hier alleen woon omdat ze mijn familie waren vergeten te vergassen."

"Ik ben voor de deur bedreigd met een mes. Uiteindelijk 'gelukkig' alleen de auto bekrast met een hakenkruis."

'Het woord 'jood' is een scheldwoord op zich geworden'

Toekomst

Veel zorgen over toekomst

In hoeverre maakt u zich zorgen dat het antisemitisme in Nederland de komende jaren zal toenemen?

Heel veel zorgen 38%

Redelijk veel zorgen 46%

Niet zo veel zorgen 13%

Helemaal geen zorgen 2%

Weet niet / geen mening 1%

Met welke van onderstaande stellingen bent u het 't meest eens?

'Joden in Nederland moeten harder protesteren tegen anti-Joodse uitingen.' 67%

'Joden in Nederland moeten juist zo min mogelijk aandacht schenken aan anti-Joodse uitingen.' 12%

Weet niet / geen mening 21%

In hoeverre denkt u dat het handelen van Israël en het nieuws daarover invloed hebben op hoe er in Nederland wordt gedacht over Joden?

Heel veel invloed 50%

Redelijk veel invloed 43%

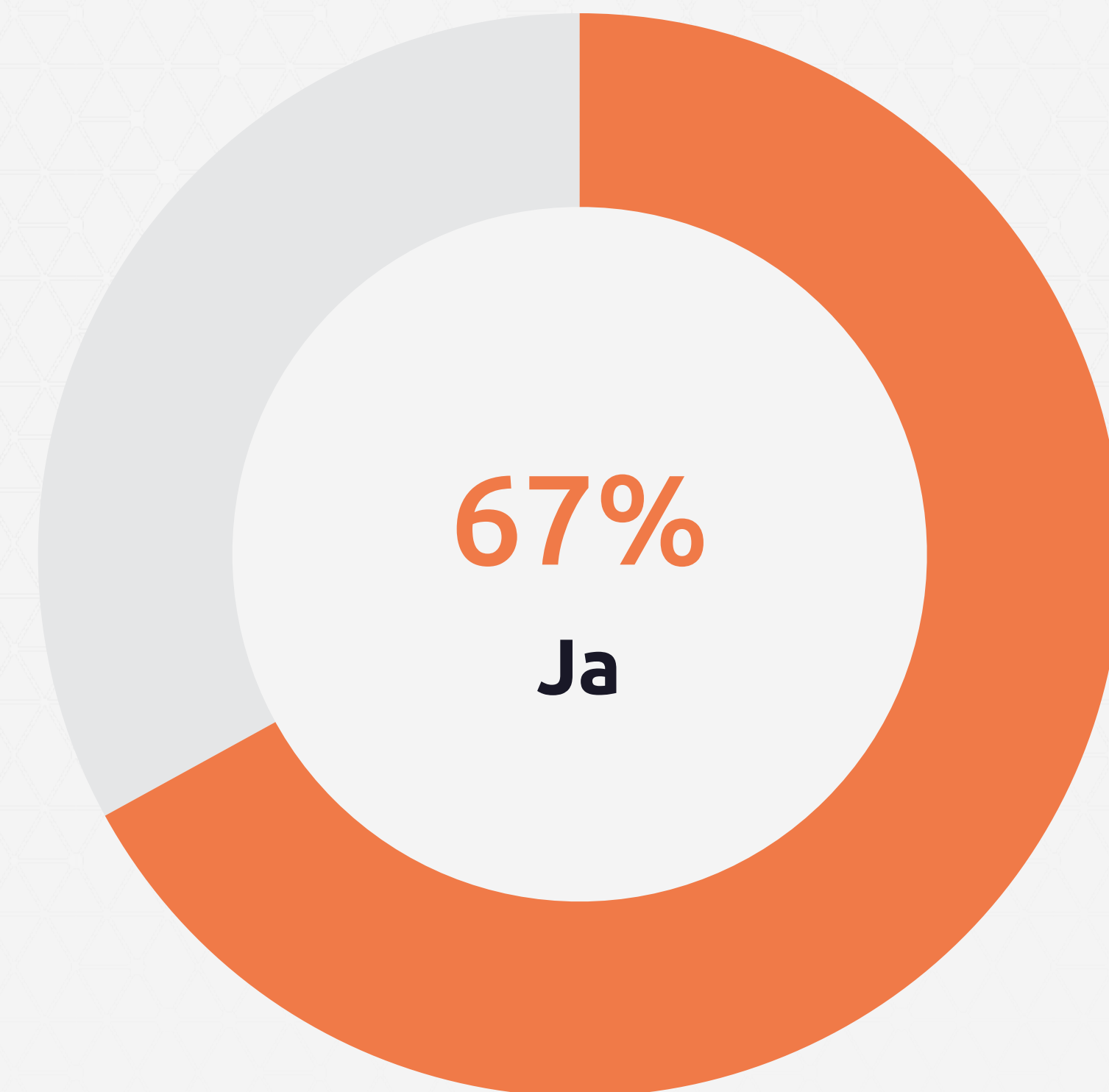
Niet zo veel invloed 3%

Helemaal geen invloed 1%

Weet niet / geen mening 2%

Toekomst

'Joden in Nederland moeten harder protesteren tegen anti-Joodse uitingen.'

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Over het onderzoek

EenVandaag heeft onderzoek gedaan onder Joden in Nederland. Het Centraal Joods Overleg en JMW Joodswelzijn hebben geholpen met de verspreiding van het onderzoek. Niet alle deelnemers zijn gelovig: er hebben mensen meegedaan die Joods zijn op basis van etniciteit, cultuur, geloof, opvoeding of anders. Aan het onderzoek deden 557 Nederlandse Joden mee. Het is gehouden van 14 augustus tot en met 30 oktober 2018.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Rozemarijn Lubbe: rozemarijn.lubbe@eenvandaag.nl.

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

